

них) значно нижче передбаченого критерію критичного розміру відхилень;

б) «усунути відхилення». Така система дій передбачає процедуру пошуку та реалізації резервів по забезпеченню виконання цільових планових чи нормативних показників. При цьому резерви розглядаються у розрізі різних аспектів формування та використання прибутку банку та окремих фінансових операцій. В якості таких можливостей може бути передбачена доцільність введення посиленого режиму економії, використання системи фінансових резервів та ін.

Список літератури

1. Криклій О. А. Управління прибутком банку: монографія / О. А. Криклій, Н. Г. Маслак. — Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. — 136 с.
2. Радковская Н. П. Методологические подходы к управлению прибылью коммерческого банка / Н. П. Радковская // Финансы и кредит. — 2006. — № 1. — С. 20—26.
3. Рибалка О. О. Підходи до управління прибутком банку / О. О. Рибалка // Актуальні проблеми економіки. — 2007. — № 11. — С. 161—167.

УДК: 330.322.3

Я. В. Литвиненко,

канд. екон. наук, доцент, професор НАСОН,
в. о. завідувача кафедри банківської справи
Національна академія статистики, обліку та аудиту

Є. Я. Литвиненко,

магістрант Українського державного університету
фінансів та міжнародної торгівлі

НАПРЯМКИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ

Головною проблемою розвитку економіки України, особливо в умовах світової економічної кризи, є дефіцит коштів для подальшого розвитку підприємств як великого, так і середнього (малого) бізнесу. Головною метою банків є концентрація тимчасово вільних грошових ресурсів і надання їх у вигляді кредитів та різних позик тим, хто має в них потребу. Але вони мають і свої негативні сторони, які діють головним чином через механізми віддачі та сплати і стають не достатньо вигідними для користувачів.

Економічно більш ефективними та корисними як для суб'єктів господарювання, так і для держави є залучення інвестицій, особливо прямих. Це визначається тим, що вони носять цільовий характер, контролюються з боку тих, хто їх надав, зменшується можливість використання їх не за призначеннями, а також зменшуються такі негативні явища, як корупція, розкрадання та інше.

В діяльності банківських установ України в останні роки відбуваються активізація процесів по знаходженню інвесторів, зацікавлених у вкладанні грошей в економіку України в цілому та зокрема галузі та підприємства. При цьому потрібно відзначити, що крім залучення інвестицій із закордонних джерел, більш ефективним є залучення їх із внутрішніх джерел. Це дозволить зменшити витрати, які пов'язані з переводом грошових або інших фінансових ресурсів з-за кордону (в тому числі і матеріальних), збільшити грошові потоки в середині України, уникнути витрат, які пов'язані з обміном валюти або вивезенням її за межі країни.

Для українських банків це відносно новий вид діяльності, який освоюється головним чином великими банками. Україна отримує інвестиції від різних фінансово-кредитних світових установ у тому числі і від міжнародних банків. Але головним чином їх отримують Уряд, Національний банк України, різні великі фінансові групи та об'єднання і тільки в деяких випадках великі банки. Тому іншим банківським структурам потрібно активізувати роботу по отриманню та розподілу іноземних інвестицій. При цьому банки можуть виступати не тільки як посередники. Особливість полягає також у тому, що банки, крім пошуку інвесторів, можуть також самі приймати участь в інвестуванні різних проектів та програм як галузей національної економіки, так і окремих підприємств.

Банки повинні надавати допомогу і разом з суб'єктами господарювання розробляти обґрунтовані бізнес-проекти, під які планується брати кредит, приймати безпосередню участь у виборі найбільш ефективних умов отримання інвестицій, а також брати на себе відповідальність за використання інвестицій, а в деяких випадках виступати і гарантом цих проектів.

Якщо банки виступають як учасники інвестиційного процесу, то вони приймають участь і у використанні інвестицій, надають допомогу в удосконаленні виробничого процесу, придбанні новітнього обладнання, в тому числі і лізинг. При цьому можливе утворення, з метою підвищення ефективності контролю за використання інвестицій, різних тимчасових наглядових рад. До їх складу повинні входити:

- підприємство, яке отримує інвестиційні кошти;
- суб'єкт, який надає інвестицію;

- банк, через який проводяться грошові розрахунки і який приймає участь у використанні та розподілі інвестицій;
- орган місцевого самоврядування.

Для того, щоб інвестиції використовувались з користю не тільки для підприємства, потрібно щоб програма використання інвестицій або бізнес-план був затверджений (або хоча б узгоджений з місцевими органами самоврядування). Проведення такого контролю дозволить підвищити ефективність використання інвестицій та зменшить порушення при їх використанні.

Активізація процесу залучення в Україну інвестиційних ресурсів потребує проведення різних стимулюючих заходів. Головним є заохочення їх ввезення в Україну, або використання внутрішніх джерел за допомогою податкової системи. Доцільно було б взагалі звільнення від сплати податку на прибуток від інвестицій у перші роки їх використання, якщо вони застосовуються згідно із затвердженою програмою або бізнес-планом. Зменшення або звільнення на період освоєння інвестицій орендної плати, плати за землю, ПДВ на продукцію, що виробляється підприємствами, які отримали інвестиції, та інших податкових платежів, звільнення від сплати митних зборів при завезенні матеріально-технічних засобів, якщо вони завозяться за рахунок інвестиційних ресурсів і призначені для відповідного виробництва згідно з програмою залучення інвестицій.

Потрібно ширше впроваджувати інформаційні технології в роботі банків, активніше застосовувати систему електронних платежів із застосуванням електронного підпису. В процесі використання інвестицій та їх освоєння, велике значення належить швидкості проведення розрахунків, оплати по рахункам або переказу грошових коштів. Усьому цьому сприяє введення в практику банківської діяльності різних веб-сайтів, проведення банківських операцій через Інтернет або за допомогою мобільного зв'язку, а також упровадження інших технологічних удосконалень отримання, обробки інформації та прийняття відповідних рішень. Подальшому збільшенню ефективності використання інвестицій сприяло б також комплексне обслуговування суб'єктів, які приймають участь в інвестиційному процесі. Крім розрахункових операцій це може бути відслідковування грошових потоків, моніторинг грошових ресурсів у підприємствах та інше.

Більш активна участь банків України в залученні та використанні інвестицій доцільна не тільки при їх призначенні в загальнодержавних програмах для великих і для середніх по розмірам та обсягам діяльності підприємств.